

Brusel 18. ledna 2018
(OR. en)

5462/18

**Interinstitucionální spis:
2018/0007 (NLE)**

**EDUC 13
JEUN 3
SOC 21
CULT 4
SPORT 2**

NÁVRH

Odesílatel:	Jordi AYET PUIGARNAU, ředitel, za generálního tajemníka Evropské komise
Datum přijetí:	17. ledna 2018
Příjemce:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generální tajemník Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2018) 23 final
Předmět:	Návrh DOPORUČENÍ RADY o podpoře společných hodnot, inkluzivního vzdělávání a evropského rozměru ve výuce

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2018) 23 final.

Příloha: COM(2018) 23 final

V Bruselu dne 17.1.2018
COM(2018) 23 final

2018/0007 (NLE)

Návrh

DOPORUČENÍ RADY

o podpoře společných hodnot, inkluzivního vzdělávání a evropského rozměru ve výuce

{SWD(2018) 13 final}

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

• Odůvodnění a cíle návrhu

Jak zdůraznil předseda Juncker ve svém projevu o stavu Unie, „*Evropa představuje víc než jednotný trh. Nejde pouze o finance, nejde pouze o euro. Vždy představovala především hodnoty*“¹. Jak je uvedeno v článku 2 Smlouvy o Evropské unii, „*Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Tyto hodnoty jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se pluralismem, nepřipustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů.*“

Tyto společné hodnoty jsou základem našich národních demokracií a odrážejí, kdo jsme. Kromě toho tvoří texturu naší Unie, která propojila země, společenství a lidi v jedinečném politickém projektu, jenž umožnil nastolení nejdelšího období míru v Evropě. Jeho milníky jsou překonání nehlubšího rozdělení Evropy bezprostředně po druhé světové válce a opětovné sjednocení se zeměmi střední a východní Evropy po roce 1989. Mírumilovná, sociální a demokratická Unie je založena na hodnotách, které jsou platné nejenom v rámci Evropy, ale charakterizují Unii také ve světě.

Jak bylo zdůrazněno v diskusním dokumentu o sociálním rozměru Evropy, „*v celosvětovém srovnání jsou evropské společnosti místem pro život vyznačujícím se prosperitou a blahobytem. Mají nejvyšší úroveň sociální ochrany na světě a v porovnání s ostatními zeměmi se řadí vysoko, pokud jde o blahobyt, lidský rozvoj a kvalitu života*“². Unie zažívá silný růst a nezaměstnanost je na nejnižší úrovni od roku 2009, mnoho lidí však vyjadřuje obavy a znepokojení z budoucnosti, především pokud jde o osud budoucích generací. Unie a její členské státy čelí mnoha výzvám, např. populismu, xenofobii, konfliktnímu nacionalismu, diskriminaci, šíření falešných zpráv a dezinformací a také problému radikalizace. Tyto jevy by mohly představovat závažnou hrozbu pro základy našich demokracií, narušit důvěru v právní stát a demokratické instituce a bránit společnému pocitu sounáležitosti v rámci našich evropských společností a mezi nimi.

Naše demokracie může fungovat pouze tehdy, pokud je legitimní v očích občanů, jimž slouží, jak na vnitrostátních úrovních, tak v celé Unii. Existují znepokojující náznaky, že nezbytná znalost našich společných hodnot a úlohy vnitrostátní a evropské demokracie není dostatečně zakořeněna, což může vést k oslabení demokracie a zpochybnit soudržnost našich společností v členských státech i na úrovni EU. Podpora těchto společných hodnot zakotvených v článku 2 Smlouvy o Evropské unii je nezbytně důležitá pro upevnění našich vnitrostátních demokracií a posílení Unie.

Vysoce kvalitní a inkluzivní vzdělávání a odborná příprava na všech úrovních jsou nezbytné nejenom pro zajištění sociální mobility a začlenění a našim občanům poskytují znalosti a dovednosti, aby uspěli na trhu práce, ale také pro zajištění schopností podporujících kritické myšlení a hlubší pochopení našich společných hodnot.

¹ Projev o stavu Unie ze dne 13. září 2017 – https://ec.europa.eu/commission/state-union-2017_cs

² Viz diskusní dokument o sociálním rozměru Evropy, COM/2017/0206 final, https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/reflection-paper-social-dimension-europe_cs.pdf

V některých členských státech vzdělávání zahrnuje vnitrostátní občanskou výuku. Její součástí může být i výuka o důvodech, proč se členské státy dobrovolně rozhodly pro spolupráci a integraci v Evropské unii. Nedostatečná informovanost o vzniku, důvodech vytvoření a základním fungování EU přispívá k dezinformacím a zamezuje vytváření informovaných názorů na její činnost. Vědomosti o sociální, náboženské a kulturní rozmanitosti, uvědomění si dědictví, tradic a politické situace vlastní země, jiných členských států a ostatních zemí na světě jsou navíc důležité pro vzájemný respekt, porozumění a spolupráci v členských státech, mezi nimi a s celým světem.

Dostatečné vědomosti pomohou ochránit demokracii na všech úrovních a přispět ke společnému pocitu sounáležitosti na evropské úrovni.

Toto doporučení sleduje čtyři cíle: propagaci společných hodnot na všech úrovních vzdělávání, inkluzivnější vzdělávání, posílení evropského rozměru ve výuce, aniž by byly dotčeny vnitrostátní výsady v této oblasti, a podporu učitelů a výuky. Podporuje členské státy a Komisi, aby sdílely osvědčené postupy a informace a rozvíjely politiky jak na vnitrostátních úrovních, tak i na úrovni EU. Závazky členských států mají dobrovolnou povahu a každý členský stát rozhoduje o způsobu jejich provedení.

Aby podpořila členské státy v jejich úsilí a napomohla k dosažení stanovených cílů, podnikne Komise kroky ke zvýšení virtuálních výměn mezi školami, a to zejména prostřednictvím sítě e-Twinning, a bude prosazovat školní mobilitu v rámci programu Erasmus+. Evropské strukturální a investiční fondy mohou pomoci podpořit odbornou přípravu učitelů nebo financovat infrastrukturu, která umožňuje inkluzivní vzdělávání.

• Souvislosti

Toto doporučení je založeno na *pařížském prohlášení o prosazování občanství a společných hodnot svobody, tolerance a nediskriminace v procesu vzdělávání* přijatém na neformálním zasedání ministrů, které se konalo v Paříži dne 17. března 2015. Ministři školství v něm vyzvali k přijetí opatření na všech úrovních veřejné správy, aby se posílila úloha vzdělávání při prosazování občanství a společných hodnot, upevnila sociální soudržnost a aby se pomohlo mladým lidem převzít odpovědnost a stát se nezaujatými a aktivními členy našich rozmanitých a inkluzivních společností³. Určili rovněž čtyři zastřešující cíle pro spolupráci na úrovni EU:

- zajistit, aby děti a mladí lidé získali sociální, občanské a mezikulturní kompetence prosazováním demokratických hodnot a základních práv, sociálního začleňování a nediskriminace, jakož i aktivního občanství,
- prohlubovat kritické myšlení a mediální gramotnost, zejména v souvislosti s používáním internetu a sociálních médií, aby se tak rozvíjela odolnost vůči rozkladným tvrzením, polarizaci a indoktrinaci,
- podporovat vzdělávání znevýhodněných dětí a mladých lidí zajištěním toho, aby naše systémy vzdělávání a odborné přípravy zohledňovaly jejich potřeby;
- prosazovat mezikulturní dialog pomocí všech forem učení v součinnosti s dalšími příslušnými politikami a zúčastněnými stranami.

³ Pařížské prohlášení ze dne 17. března 2015 – http://ec.europa.eu/education/news/20150316-paris-education_cs

Toto doporučení také navazuje na *sdělení Komise o podpoře prevence radikalizace vedoucí k násilnému extremismu*⁴, které bylo přijato po teroristických útocích v Evropě a které vyzvedlo důležitou úlohu vzdělávání, pokud jde o identifikaci a ochranu mladých lidí vystavených riziku radikalizace a řešení základních příčin radikalizace.

Kromě toho se v Římské deklaraci⁵ ze dne 25. března 2017 prohlašuje, že Unie by měla být Unií, kde „*mladí lidé dostávají nejlepší vzdělání a odbornou přípravu a mohou studovat a nalézat uplatnění po celém kontinentu*“ a která „*chrání kulturní dědictví a propaguje kulturní rozmanitost*“.

V bílé knize o budoucnosti Evropy⁶ Komise zdůrazňuje roli hodnot při vytváření společných dějin, v nichž by „*oběti předchozích generací neměly být nikdy zapomenuty. Lidská důstojnost, svoboda a demokracie byly tvrdě zasloužené a nesmíme se jich nikdy vzdát. Všichni Evropané nepociťují tuto vazbu na mír stejně jako jejich rodiče nebo prarodiče, ale uvedené základní hodnoty nás nadále spojují.*“ Toto pojetí je dále podtrženo myšlenkou, že mír trvajících 70 let dosvědčuje, že sdílíme určité hodnoty a vzájemně si rozumíme.

Komise ve svém diskusním dokumentu o využití potenciálu globalizace⁷ připomenula, že „*rovný přístup k vysoce kvalitnímu vzdělávání a odborné přípravě je účinný způsob přerозdělení bohatství ve společnosti. Základem by měla být vysoká úroveň základního vzdělání a přístup k odborné přípravě a rozvíjení dovedností v každém věku.*“

Před setkáním vrcholných představitelů, jež se týkalo vzdělávání a kultury a konalo se v listopadu 2017 v Göteborgu, Komise jako svůj příspěvek k diskusi uveřejnila sdělení o posilování evropské identity prostřednictvím vzdělávání a kultury⁸. Toto sdělení zdůrazňuje, že „*je ve společném zájmu všech členských států maximálně využít potenciál vzdělávání a kultury jakožto prostředků pro vytvoření pracovních příležitostí, posílení sociální spravedlnosti a aktivního občanství a poznání evropské identity v celé její rozmanitosti*“.

- **Soulad s platnými předpisy v dané oblasti politiky**

Kromě výše uvedených iniciativ se ve společné zprávě Rady a Komise pro rok 2015 o provádění strategického rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020)⁹ uvádí, že „*vzdělávání a odborná příprava hrají důležitou úlohu při zajišťování toho, aby lidské a občanské hodnoty, které sdílíme, byly zachovány a předány budoucím generacím, s cílem podporovat svobodu myšlení a projevu, sociální začlenění a respektování ostatních, jakož i za účelem předcházení a boje proti diskriminaci ve všech jejích podobách*“, a že „*inkluzivní vzdělávání, rovnost, spravedlnost, nediskriminace a prosazování občanských kompetencí*“ byly navrženy jako nové prioritní oblasti pro evropskou spolupráci ve vzdělávání a odborné přípravě.

Komise provedla širokou škálu konkrétních opatření a akcí, mezi které patří např. vytvoření pracovní skupiny pro podporu občanství a společných hodnot ET 2020; organizace „vzorové“

⁴ Sdělení Komise „Podpora prevence radikalizace vedoucí k násilnému extremismu“, COM(2016) 379 final.

⁵ <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/03/25/rome-declaration#>

⁶ Bílá kniha o budoucnosti Evropy. Úvahy a scénáře pro EU27 v roce 2025, COM 2017(2025) final.

⁷ Diskusní dokument o využití potenciálu globalizace, 10. května 2017 – https://ec.europa.eu/commission/publications/reflection-paper-harnessing-globalisation_cs

⁸ Sdělení Komise „Posilování evropské identity prostřednictvím vzdělávání a kultury“, COM(2017) 673 final.

⁹ Společná zpráva Rady a Komise pro rok 2015 o provádění strategického rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020) – Nové priority evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (Úř. věst. C 417, 15.12.2015).

iniciativy jednotlivců, kteří se zapojují do činností, jež mají podporovat sociální začlenění a zamezit vyloučení a radikalizaci; soubor nástrojů pro mladé pracovníky a mládežnické organizace, které pracují s mladými lidmi vystavenými riziku marginalizace; Evropská cena v oblasti sociálního začleňování ve sportu; a každoroční uvolnění více než 400 milionů EUR prostřednictvím programu Erasmus+ na financování nadnárodních partnerství s cílem rozvíjet inovativní přístupy a praktické postupy na místních úrovních, jejichž prioritami jsou sociální začleňování, prosazování společných hodnot a mezikulturní porozumění.

Kromě toho Komise v iniciativě Investování do evropské mládeže¹⁰ stanovila svou strategii pro vysoce kvalitní a inkluzivní vzdělávání zaměřené na budoucnost s konkrétními iniciativami. Komise v této souvislosti navrhla opatření týkající se inkluzivního vzdělávání a prosazování společných hodnot, včetně dalšího profesního rozvoje učitelů, dalšího rozvoje Evropského souboru nástrojů pro školy a také využívání finančních prostředků z programů Erasmus+ a Horizont 2020 na podporu osvědčených postupů v oblasti inkluzivního učení.

Mezi další iniciativy související s tímto doporučením patří:

- Doporučení Komise z roku 2013 Investice do dětí: východisko z bludného kruhu znevýhodnění¹¹, v němž se zdůrazňuje potřeba poskytovat kvalitní předškolní vzdělávání a péči a zlepšovat vliv systémů vzdělávání na rovné příležitosti.
- Závěry Rady z roku 2014 o pracovním plánu pro kulturu na období 2015–2018, v němž se upřednostňuje politická spolupráce EU v oblasti příspěvku kultury k sociálnímu začleňování založená na závazcích týkajících se kulturní rozmanitosti a mezikulturního dialogu v evropském programu pro kulturu.
- Závěry Rady z roku 2016 o rozvoji mediální gramotnosti a kritického myšlení prostřednictvím vzdělávání a odborné přípravy, v nichž se členské státy a Komise dohodly, že mediální gramotnost, kritické myšlení a schopnost práce s digitálními technologiemi jsou dovednosti, které jsou nezbytnými předpoklady pro aktivní účast na demokratickém životě a pro zvýšení zaměstnatelnosti, a jako takové by je měli získávat účastníci vzdělávání každého věku.
- Závěry Rady z roku 2017 o úloze práce s mládeží, pokud jde o podporu rozvoje mladých lidí, v nichž členské státy souhlasily s posílením spolupráce, vzájemného učení a výměny s cílem podporovat a rozvíjet u mladých lidí životní dovednosti.
- Obnovený rámec klíčových kompetencí pro celoživotní učení pro rok 2018¹², v němž se popisují občanské kompetence jako způsobilost jednat jako odpovědní lidé a plně se účastnit občanského a sociálního života na základě pochopení sociálních, hospodářských a politických koncepcí a struktur a také globálního rozvoje a udržitelnosti. To, že na občanské kompetence je v této revizi rámce klíčových kompetencí kladen větší důraz, vyzdvihuje roli občanství, demokratických hodnot a lidských práv v současné, stále více propojené globální společnosti. Uznává se zde důležitost motivovat jednotlivce, aby

¹⁰ Sdělení Komise „Zlepšování a modernizace vzdělávání“, COM(2016) 941; sdělení Komise „Rozvoj škol a vynikající výuka poskytující výborný start do života“, COM(2017) 248; sdělení Komise „Obnovený program v oblasti vysokoškolského vzdělávání“, COM(2017) 247.

¹¹ Doporučení Komise ze dne 20. února 2013 „Investice do dětí: východisko z bludného kruhu znevýhodnění“, 2013/112/EU.

¹² [ODKAZ SE DOPLNÍ PO PŘIJETÍ]

jednali jako odpovědní, aktivní občané schopní přispívat k mírumilovným, tolerantním, inkluzivním a bezpečným společnostem. V této souvislosti se dále posiluje mediální gramotnost a mezikulturní dovednosti.

- Evropský rok kulturního dědictví 2018, jehož cílem je zvýšit informovanost o společných dějinách a hodnotách a podporovat lidi při objevování bohatého a rozmanitého kulturního dědictví Evropy.
- Akční plán Komise pro integraci státních příslušníků třetích zemí¹³ z roku 2016, v němž se zdůrazňuje, že integrace je klíčem k prosperitě a soudržnosti evropských společností a že je ve společném zájmu všech členských států.
- Závěry Rady z roku 2017 založené na sdělení Komise ze dne 12. dubna 2017 o ochraně migrujících dětí, které zdůrazňují důležitost rovného a včasného přístupu k formálnímu, inkluzivnímu vzdělávání, včetně předškolní výchovy a péče.
- Závěry Rady o urychlení procesu integrace Romů z roku 2016, v nichž se členské státy vyzývají, aby zvýšily úsilí v podpoře rovného přístupu romských žáků k všeobecnému, kvalitnímu a inkluzivnímu vzdělávání.
- Závěry Rady z roku 2017 o začlenění v rámci rozmanitosti v zájmu dosažení vysoce kvalitního vzdělávání pro všechny, v nichž členské státy souhlasily se zavedením opatření na podporu demokratické a inkluzivní kultury ve školách a s vypracováním opatření, která umožní včasné zjištění a prevenci sociálního vyloučení, a dále že budou podporovat užší spolupráci mezi oblastí vzdělávání a dalšími příslušnými oblastmi, jako jsou kultura, mládež, sport, zaměstnanost, sociální podpora, zabezpečení a jiné formy činnosti zaměřené na sociální začleňování.
- Evropský sbor solidarity, který poskytuje mladým lidem možnost vykonávat placenou práci nebo působit jako dobrovolník v rámci projektů jak doma, tak v zahraničí, což přináší prospěch společenstvím a lidem v celé Evropě, a který spojuje mladé lidi, aby vytvářeli inkluzivnější společnost, jež bude pomáhat zranitelným osobám a reagovat na společenské problémy.
- Referenční rámec kompetencí pro demokratickou kulturu vypracovaný Radou Evropy v roce 2016.

Soulad s ostatními politikami Unie

Hlavním cílem tohoto doporučení je podpořit společné hodnoty, inkluzivní vzdělávání a evropský rozměr ve výuce. Doporučení doplňuje probíhající práci Komise při provádění Evropského pilíře sociálních práv¹⁴, a to tak, že dále podporuje „*právo každého na kvalitní a inkluzivní všeobecné a odborné vzdělávání a celoživotní učení, aby si udržel a nabyl dovednosti, které [každému] umožní účastnit se plně na životě společnosti a úspěšně zvládat přechody na trhu práce*“.

Toto doporučení je také v souladu s cíli vyjádřenými ve zprávě o občanství EU pro rok 2017¹⁵, v níž Komise uznává, že je třeba trvale usilovat o to, aby všichni občané EU znali svá

¹³ Sdělení Komise „Akční plán pro integraci státních příslušníků ze třetích zemí“, COM(2016) 377 final.

¹⁴ Sdělení Komise „Vytvoření evropského pilíře sociálních práv“, COM/2017/0250 final.

¹⁵ Zpráva Komise „Posílení práv občanů v Unii demokratické změny – zpráva o občanství EU pro rok 2017“, COM/2017/030 final.

práva a mohli se plně účastnit evropského demokratického procesu. Zdůrazňuje, že podpora povědomí o občanství EU a s ním souvisejících hodnotách mezi mladými Evropany, kteří dosáhli věkové hranice pro účast ve volbách, a mezi lidmi, kteří nabývají občanství některého členského státu, a také ve společnosti jako celku, vyžaduje společné úsilí všech aktérů na všech úrovních – členských států včetně jejich orgánů místní a regionální správy, orgánů EU a občanské společnosti.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právní základ

Iniciativa je v souladu s články 165 a 166 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU). V článku 165 je stanoveno, že Unie přispívá k rozvoji kvalitního vzdělávání podporou spolupráce mezi členskými státy, a je-li to nezbytné, podporováním a doplňováním činnosti členských států při plném respektování jejich odpovědnosti za obsah výuky a za organizaci vzdělávacích systémů. V článku 166 se uvádí, že Unie provádí politiku odborného vzdělávání, jež podporuje a doplňuje činnost členských států při plném respektování jejich odpovědnosti za obsah a organizaci odborného vzdělávání.

Iniciativa nenavrhuje žádné rozšíření regulačních pravomocí EU nebo povinných závazků členských států. O způsobu provádění doporučení Rady rozhodnou členské státy v souladu se svými vnitrostátními okolnostmi.

• Subsidiarita (nevýlučná pravomoc)

Ačkoli mnohé členské státy zavedly do praxe různá opatření na podporu systémů inkluzivního vzdělávání a prosazování společných hodnot na vnitrostátní úrovni, na evropské úrovni je třeba spolupráci zvýšit.

Přidaná hodnota opatření na úrovni EU spočívá ve schopnosti EU:

- napomáhat jednotnému chápání důležitosti společných hodnot,
- podporovat práci členských států, aby prováděly opatření na vnitrostátní a regionální úrovni za účelem prosazování společných hodnot,
- financovat mobilitu, partnerské iniciativy a jiné nadnárodní projekty,
- usnadnit sdílení znalostí, odborných zkušeností a osvědčených postupů.

• Proporcionalita

Návrh posiluje společné chápání hodnot, inkluzivní vzdělávání a evropský rozměr ve výuce tím, že demonstruje, jak lze společné hodnoty podpořit prostřednictvím vzdělávání. Umožňuje členským státům a Komisi, aby sdílely osvědčené postupy a informace a rozvíjely politiky jak na vnitrostátní úrovni, tak i na úrovni EU. Jelikož závazky, které členské státy přijmou, mají dobrovolnou povahu a každý členský stát sám rozhoduje o způsobu, kterým provede opatření zaměřená na prosazování společných hodnot, inkluzivního vzdělávání a evropského rozměru ve výuce, považuje se opatření za přiměřené.

• Výběr nástroje

Toto doporučení Rady, které je zaměřeno na oblast vzdělávání a odborné přípravy, kde má EU podpůrnou pravomoc, je vhodným nástrojem; jedná se o nástroj, který byl pro evropská opatření v oblasti vzdělávání a odborné přípravy již často použit. Toto doporučení jakožto právní nástroj signalizuje závazek členských států přijmout opatření uvedená v textu a

poskytuje silnější politický základ pro spolupráci v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, přičemž plně respektuje pravomoci členských států v uvedené oblasti.

3. VÝSLEDKY HODNOCENÍ *EX POST*, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

- **Hodnocení *ex post* / kontroly účelnosti platných právních předpisů**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Konzultace se zúčastněnými stranami**

Veřejná konzultace online byla zahájena dne 19. května 2017 a ukončena dne 11. srpna 2017. Komise obdržela celkem **1 124 odpovědí**, včetně více než 200 pozičních dokumentů, které svědčí o velkém zájmu o iniciativu. Z odpovědí vyplynul prakticky jednomyslný souhlas (95 %) s tím, že vzdělávání má pomáhat mladým lidem „pochopit význam sdílených hodnot a ztotožnit se s nimi“ a že EU by členským státům s tímto úkolem měla pomoci (98 %). Výsledky této konzultace jsou k dispozici online.

Výběr některých klíčových zjištění:

- Většina **respondentů (62,6 %)** je přesvědčena, že vzdělávání již hraje **významnou roli**, pokud jde o pomoc mladým lidem pochopit význam sdílených hodnot a ztotožnit se s nimi, ale značné procento **respondentů (téměř 40 %)** se domnívá, že vzdělávání by mohlo činit více.
- Téměř všichni respondenti (98 %) souhlasili, že je třeba **podporovat inkluzivní vzdělávání**, které řeší potřeby všech účastníků vzdělávání, zatímco pouze 16 % bylo toho názoru, že vzdělávání tak v současné době činí. Velká celková podpora byla vyjádřena nástrojům EU. Za nejméně efektivní se považuje financování EU (93,3 %), podpora spolupráce mezi školami a univerzitami za účelem prosazování inovací a modernizace (91,6 %), mobilita studentů (91,5 %) a krátkodobé výměny žáků ve školách (88,2 %).
- Téměř všichni respondenti (93,2 %) byli toho názoru, že je důležité nebo velmi důležité, aby lidé **lépe rozuměli dějinám, kultuře a hodnotám EU** a ostatních členských států, a lépe tak chápali svoji úlohu odpovědných a aktivních členů evropských společností.

Kromě toho se konala celá řada konzultačních setkání a akcí:

Setkání zaměřená na příspěvky členských států zahrnují: zasedání skupiny na vysoké úrovni (vyšší vedoucí pracovníci ministerstev školství) ve dnech 15.–16. června 2017 (Estonsko); tři setkání generálních ředitelů na zasedání o vysokoškolském vzdělávání ve dnech 13.–14. března 2016; a setkání škol ve dnech 10.–11. dubna 2016 (Malta) a ve dnech 18.–19. září 2017 (Estonsko).

Akce zaměřené na příspěvky zúčastněných stran zahrnují: konferenci Jeana Monneta dne 15. listopadu 2015¹⁶; kolokvium, jehož hostitelem byl první místopředseda Komise Timmermans ve spolupráci s komisařkou Jourovou a komisařem Oettingerem, o mediích a demokracii, včetně úlohy etické žurnalistiky a mediální gramotnosti pro demokracii a pluralistické

¹⁶ Podrobnosti lze nalézt na internetové stránce http://ec.europa.eu/education/events/20151109-jean-monnet-conference_en

společnosti¹⁷; dialogy Komise na vysoké úrovni s náboženskými a nekonfesionálními organizacemi, které byly v roce 2016 věnovány integraci a evropským hodnotám; kolokvium, které hostil komisař Navracsics, o podpoře inkluze a základních hodnot prostřednictvím vzdělávání, konané dne 26. května 2016¹⁸; Evropské fórum pro vzdělávání, odbornou přípravu a mládež¹⁹ a zvláštní setkání s občanskou společností²⁰ ve dnech 19.–21. října 2016. Během zvláštního participativního semináře v prosinci 2015 se rovněž uskutečnila konzultace s občanskou společností a v lednu 2016 se sociálními partnery a mládežnickými organizacemi. Doporučení konečně také plní závěry kolokvia Komise z roku 2015 o základních právech, které bylo věnováno prevenci a boji proti antisemitismu a nenávisti vůči muslimům, kromě jiného i prostřednictvím vzdělávání²¹.

Účastníci výše uvedených zasedání vyjádřili velkou podporu a zájem o prozkoumání, jak může inkluzivní vzdělávání pomoci prosadit společné hodnoty a jakou úlohu může v tomto ohledu hrát Evropská unie.

Pracovní skupina rámce ET 2020 pro prosazování občanství a společných hodnot svobody, tolerance a nediskriminace v procesu vzdělávání uskutečnila k těmto otázkám řadu aktivit vzájemného učení. Hlavní závěry uvedených aktivit vzájemného učení jsou tyto²²:

- Vzdělávání by mělo přesahovat rámec rovných příležitostí, aby se zajistilo začlenění široké škály účastníků vzdělávání a směřování ke skutečné rovnosti ve vzdělávání.
 - Hodnoty musí být zakoušeny studenty i pedagogickými pracovníky. Hodnoty se musí prožívat, ne učit: demokratické hodnoty se musí projevovat v učebnách, např. prostřednictvím učení založeného na projektech, a školy musí podporovat aktivní účast studentů, rodičů, učitelů a širšího společenství („celoškolní přístup“).
 - Více činností založených na hodnotách by se mělo nabízet dětem ohroženým vyloučením, tj. nejenom osobám, které předčasně ukončily školní docházku, ale také těm, kteří byli dočasně nebo trvale vyloučeni z jedné nebo více škol a marginalizováni. Vyskytly se také požadavky na větší podporu, včetně finanční, pro iniciativy druhé/třetí šance, individuální učení přizpůsobené individuálním potřebám a výuku marginalizovaných a vyloučených dětí.
- **Sběr a využití výsledků odborných konzultací**

Tento návrh je založen na široké škále zpráv, studií a výsledků odborných konzultací shromážděných prostřednictvím činností vzájemného učení a setkávání pracovní skupiny ET

¹⁷ Závěry lze nalézt na internetové stránce http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/image/document/2016-50/2016-fundamental-colloquium-conclusions_40602.pdf

¹⁸ Zprávu lze nalézt na internetové stránce http://ec.europa.eu/education/sites/education/files/201605-colloquium-report-radicalisation_en.pdf

¹⁹ Zprávu lze nalézt na internetové stránce https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/flash-report-ety-forum-2016_en.pdf

²⁰ Zprávu lze nalézt na internetové stránce https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/flash-report-cso-day-2016_en.pdf

²¹ Závěry lze nalézt na internetové stránce http://ec.europa.eu/justice/events/colloquium-fundamental-rights-2015/files/fundamental_rights_colloquium_conclusions_en.pdf

²² Hlavní závěry z aktivit vzájemného učení týkající se kritického myšlení a mediální gramotnosti, sociálních a občanských kompetencí, inkluzivního vzdělávání a vzdělávání učitelů lze nalézt na internetové stránce http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/expert-groups/citizenship-common-values_en

2020 pro prosazování občanství a společných hodnot svobody, tolerance a nediskriminace v procesu vzdělávání.

Cílem práce Evropské agentury pro speciální a inkluzivní vzdělávání²³ je zajistit rovnost, rovné příležitosti a práva pro všechny účastníky vzdělávání, zejména ty, kteří jsou ohroženi marginalizací a vyloučením, například studenti se zdravotním postižením a/nebo se zvláštními vzdělávacími potřebami. Tato agentura přispívá k tvorbě politik EU prostřednictvím svých zpráv a publikací, které se týkají kromě jiného i předškolního vzdělávání, předčasného ukončování školní docházky mezi účastníky vzdělávání se zvláštními vzdělávacími potřebami a umožnění učitelům, aby prosazovali inkluzivní vzdělávání.

Práce Agentury Evropské unie pro základní práva, která má zvláštní úkol poskytovat nezávislé poradenství o základních právech založené na důkazech a sdělovat základní práva a zvyšovat informovanost o nich s cílem zajistit, aby práva lidí žijících v EU byla chráněna.

Na základě důkazů, které z analytických zpráv shromáždila akademická síť NESET II (Síť odborníků pro sociální aspekty vzdělávání a odborné přípravy)²⁴, se dospělo k závěru, že systémy vzdělávání a odborné přípravy, které se vyznačují vysokými standardy kvality pro všechny bez rozdílu, podporují individuální, komplexní přístupy, které zahrnují rodiče, podporují včasnou intervenci a zaměřují se na znevýhodněné žáky a studenty, zejména ve všeobecném vzdělávání, se mohou stát silnou hnací silou sociálního začleňování. Síť NESET II také zdůraznila, že šikana je urážkou společných hodnot svobody, tolerance a nediskriminace a poskytla přehled neúčinnějších strategií a postupů pro zamezení šikany a násilí ve školách v celé EU²⁵.

Zpráva Eurydice o školním vzdělávání k občanství v Evropě (2017) vypracovaná z pověření Komise zkoumala, jak lze vzdělávání k občanství využít k vytvoření poutavého a interaktivního vzdělávacího prostředí prostřednictvím inovativních pedagogik s cílem rozvíjet znalosti, dovednosti a postoje, které mladí lidé potřebují, aby se stali aktivními občany.

V monitoru vzdělávání a odborné přípravy (2017) se rovněž zdůrazňuje potřeba učinit systémy vzdělávání inkluzivnějšími, neboť úroveň vzdělání, které studenti dosáhnou, závisí do velké míry na jejich socioekonomickém zázemí.

Co se týče pracovní skupiny ET 2020 a jejich činností věnovaných vzájemnému učení, hlavní závěry, kterým je třeba věnovat pozornost v souvislosti s tímto doporučením, jsou tyto:

- Vzdělávací instituce by se měly stát nedílnou součástí místního společenství a měly by usilovat o navázání užší spolupráce s občanskou

²³ Tato agentura je nezávislým subjektem, který slouží jako platforma spolupráce pro ministerstva školství členských států EU. Jejím hlavním cílem je pomáhat členským státům zlepšovat politiky a postupy v oblasti vzdělávání prostřednictvím informací založených na důkazech a navrhopvat provádění politik v oblasti vzdělávání založených na inkluzi. Agentura je financována z finančních prostředků programu Erasmus+ a z příspěvků od národních ministerstev. Jejími členy je 27 členských států a také Island, Norsko a Švýcarsko.

²⁴ [Politika a postupy pro rovnost a sociální začleňování ve vzdělávání a prostřednictvím vzdělávání: Důkazy a pokyny z evropských výzkumných projektů financovaných prostřednictvím 6. a 7. rámcového programu](http://nesetweb.eu/wp-content/uploads/2015/08/AR1_2015.pdf) (2015), http://nesetweb.eu/wp-content/uploads/2015/08/AR1_2015.pdf; [Politiky a postupy v oblasti vzdělávání s cílem podpořit toleranci, respektování rozmanitosti a občanskou odpovědnost dětí a mladých lidí v EU](http://nesetweb.eu/en/library/education-policies-and-practices-to-foster-tolerance-respect-for-diversity-and-civic-responsibility-in-children-and-young-people-in-the-eu/) (2016), <http://nesetweb.eu/en/library/education-policies-and-practices-to-foster-tolerance-respect-for-diversity-and-civic-responsibility-in-children-and-young-people-in-the-eu/>

²⁵ [Jak zabránit šikaně a násilí ve školách a bojovat proti nim: Důkazy a postupy pro strategie pro inkluzivní a bezpečné školy](http://nesetweb.eu/wp-content/uploads/2015/08/AR2_2015.pdf) (2015), http://nesetweb.eu/wp-content/uploads/2015/08/AR2_2015.pdf

společností, mládežnickými organizacemi, místními orgány a podnikatelským sektorem s cílem pomáhat vzdělávat mladé lidi.

- Demokratická a inkluzivní kultura vzdělávání, která oceňuje rozmanitost a poskytuje prostor pro dialog a diskuzi o kontroverzních otázkách, je nezbytná pro sociálně-emoční učení a získávání sociálních a občanských kompetencí.
- Úkolem učitelů, při kterém musí být podporováni prostřednictvím počátečního vzdělávání učitelů, dalšího profesního rozvoje, praktických nástrojů a neustálé podpory a vedení, má být zvládnutí rozmanitosti a rozvíjení sociálních a občanských kompetencí účastníků vzdělávání.

- **Posouzení dopadů**

Vzhledem k doplňkovému přístupu navrhovaných činností k iniciativám členských států, jejich dobrovolné povaze a rozsahu očekávaných dopadů nebylo posouzení dopadů nutné, a proto nebylo provedeno. Návrh vychází spíše z předchozích studií, konzultací členských států a veřejné konzultace.

- **Účelnost a zjednodušení právních předpisů**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Základní práva**

Cílem tohoto doporučení je podporovat členské státy v jejich úsilí při prosazování základních práv.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Tato iniciativa si nevyžádá dodatečné zdroje z rozpočtu EU.

Bude se případně podporovat využití programů financování EU, jako je Erasmus+, Kreativní Evropa a Evropa občanů, s cílem pomoci financovat individuální mobilitu ve vzdělávání, virtuální výměny, projekty spolupráce a dobrovolnické činnosti, které slouží k prosazování společných hodnot, začleňování a porozumění Evropě. Zmíněné programy se využijí v souladu s jejich právním základem a s ohledem na jejich finanční kapacitu.

5. OSTATNÍ PRVKY

- **Plány provádění a monitorování, hodnocení a podávání zpráv**

Toto doporučení se bude provádět prostřednictvím trvalé spolupráce v mezích strategického rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020) a každého následujícího rámce. Opatření přijatá v reakci na toto doporučení budou podléhat pravidelnému přezkumu prostřednictvím těchto rámců, včetně prostřednictvím monitoru vzdělávání a odborné přípravy.

- **Informativní dokumenty (u směrnic)**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Podrobné vysvětlení konkrétních ustanovení návrhu**

S přihlédnutím k velké rozmanitosti systémů vzdělávání a s ohledem na dodržování zásady subsidiarity stanoví tento návrh řadu doporučení, kterými se členské státy mají řídit při vytváření nejúčinnějších opatření na podporu společných hodnot, poskytování inkluzivního vzdělávání a zahrnutí evropského rozměru ve výuce, a to s ohledem na svoji konkrétní situaci.

Pokud jde o **prosazování společných hodnot**, v návrhu se doporučuje, aby členské státy

- podporovaly poskytování vzdělávání v oblasti aktivního občanství a etiky,
- podporovaly kritické myšlení a mediální gramotnost,
- napomáhaly aktivní účasti studentů, rodičů a učitelů na správě škol a účasti mladých lidí v místních společnostech,
- prosazovaly osvědčené postupy, jako jsou postupy stanovené v rámci kompetencí pro demokratickou kulturu vypracovaném Radou Evropy.

Co se týče **inkluzivního vzdělávání** pro všechny jeho účastníky, v návrhu se doporučuje

- začlenit do vzdělávání všechny děti od útlého věku a současně podporovat studenty se zvláštními vzdělávacími potřebami; nabízet flexibilitu při přechodech mezi různými úrovněmi vzdělávání; a zajišťovat dostatečné poradenství v oblasti vzdělávání a kariérní poradenství,
- využívat odborné poznatky a podporu Evropské agentury pro speciální a inkluzivní vzdělávání.

Pokud jde o **evropský rozměr ve výuce**, návrh doporučuje

- podpořit učení o EU a jejích členských státech a podpořit účast na mobilitě a iniciativách e-Twinning a na projektech v terénu.

V zájmu dosažení výše uvedeného návrh doporučuje podporovat učitele náležitou počáteční a další odbornou přípravou v oblasti občanské výchovy a inkluzivních pedagogických postupů a usnadnit jim účast na výměnných pobytech a vzdělávacích programech.

V tomto textu se navrhuje zvláštní prováděcí opatření, která by orgánům členských států pomohla plnit tyto cíle.

Návrh rovněž vítá záměr Komise podporovat členské státy v plnění výše uvedených doporučení; kromě jiného i prostřednictvím financování mobility ve vzdělávání, vzájemných výměn, projektů spolupráce, dobrovolnické činnosti a práce s mládeží; vzájemného učení a výměny osvědčených postupů prostřednictvím rámce ET 2020; a rozvojem poznatků pro politické reformy.

Návrh

DOPORUČENÍ RADY**o podpoře společných hodnot, inkluzivního vzdělávání a evropského rozměru ve výuce**

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na články 165 a 166 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) V článku 2 Smlouvy o Evropské unii je uvedeno, že „Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Tyto hodnoty jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se pluralismem, nepřipustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů.“
- (2) Unie inspirovaná těmito hodnotami dokázala spojit země, společenství a lidi v jedinečném politickém projektu, který Evropě zajistil nejdelší období míru, a v konečném důsledku sociální stabilitu a hospodářskou prosperitu. Přijetí hodnot stanovených ve smlouvě členskými státy představuje společný základ pro specifický charakter evropského způsobu života a identity a zajišťuje Unii místo na světové scéně.
- (3) Unie a její členské státy čelí mnoha výzvám, např. populismu, xenofobii, konfliktnímu nacionalismu, diskriminaci, šíření falešných zpráv a dezinformací a také problému radikalizace. Tyto jevy by mohly představovat závažnou hrozbu pro základy našich demokracií, narušit důvěru v právní stát a demokratické instituce a bránit společnému pocitu sounáležitosti v rámci našich evropských společností a mezi nimi.
- (4) Nedostatek informovanosti o vzniku, důvodech vytvoření a základním fungování EU přispívá k dezinformacím a zamezuje vytváření informovaných názorů na její činnost. Povědomí o rozmanitosti Unie a jejích členských států podporuje vzájemný respekt, porozumění a spolupráci v rámci členských států a mezi nimi.
- (5) Vzdělávání na všech úrovních a od útlého věku hraje rozhodující roli v prosazování a výuce společných hodnot. Pomáhá zajistit sociální začlenění, neboť každému dítěti poskytuje spravedlivou šanci na úspěch. Poskytuje příležitosti stát se aktivními a kriticky informovanými občany a zvyšuje porozumění evropské identitě.
- (6) Na tematickém setkání vrcholných představitelů, které se konalo v listopadu 2017 v Göteborgu, se posuzovala důležitost vzdělávání a kultury pro budoucnost Evropy. Komise informovala účastníky setkání o svých poznatcích, formulovala svou vizi evropského vzdělávacího prostoru a navrhla řadu iniciativ ve svém sdělení o

posilování evropské identity prostřednictvím vzdělávání a kultury²⁶, v němž se uvádí, že „*posilování naší evropské identity zůstává stále naším základním úkolem a vzdělávání a kultura představují to nejlepší řešení pro jeho splnění*“.

- (7) Jeden z cílů strategického rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020)²⁷, a to podporovat rovnost, sociální soudržnost a aktivní občanství, byl stanoven na základě požadavku, že vzdělávání by mělo prosazovat mezikulturní kompetence, demokratické hodnoty a respektování základních práv, bojovat proti všem formám diskriminace a rasismu a mělo by vést mladé lidi k pozitivní komunikaci s jejich vrstevníky pocházejícími z různých prostředí.
- (8) V pařížském prohlášení²⁸, které dne 17. března 2015 přijali evropští ministři školství, se uvádí závazek členských států podporovat společné hodnoty, prohlubovat kritické myšlení a mediální gramotnost, inkluzivní vzdělávání a mezikulturní dialog. Reakce na veřejnou konzultaci²⁹ v celé EU jasně ukazují, že inkluzivní vzdělávání by se mělo podporovat. Pouze 16 % respondentů se domnívá, že vzdělávání tohoto cíle již dosahuje; 95 % respondentů pak zastává názor, že vzdělávání by mělo mladým lidem pomoci pochopit význam společných hodnot a že Unie by měla členským státům pomoci v plnění tohoto úkolu (98 %).
- (9) Průzkum Eurydice z roku 2017 o školním vzdělávání k občanství v Evropě³⁰ ukazuje, že vzdělávání k občanství je v současné době středem pozornosti v řadě evropských zemí. Téměř polovina zemí však zatím nemá žádné politiky o zahrnutí vzdělávání k občanství do počáteční odborné přípravy učitelů. Měla by proto existovat opatření, která učitele podpoří při vytváření kultury otevřeného učení a při zacházení s různými studijními skupinami, aby mohli vyučovat občanské kompetence, předávat sdílené dědictví Evropy, sdělovat společné hodnoty a být vzorem pro žáky a studenty.
- (10) Radikalizace vedoucí k násilnému extremismu je akutním problémem v řadě členských států. Prosazování společných hodnot jako prostředku pro dosažení sociální soudržnosti a integrace, kromě jiného i prostřednictvím politik v oblasti vzdělávání, je nedílnou součástí řešení tohoto problému. Aby podpořila členské státy v jejich úsilí, zřídila Komise v červenci 2017 skupinu na vysoké úrovni zabývající se radikalizací³¹, která má identifikovat podpůrná opatření, a to i ve vzdělávání.
- (11) Nejnovější výsledky průzkumu PISA³² a monitoru vzdělávání a odborné přípravy z roku 2017³³ zdůrazňují souvislost mezi nerovností v oblasti vzdělávání a socioekonomickým zázemím studentů. Údaje PISA ukazují, že u studentů z chudších domácností je třikrát vyšší pravděpodobnost horších výsledků než u lépe situovaných studentů a že u studentů z rodin migrantů je dvakrát vyšší pravděpodobnost slabých výsledků než u jiných studentů. Aby se zamezilo marginalizaci mladých lidí, je

²⁶ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication-strengthening-european-identity-education-culture_en.pdf

²⁷ Společná zpráva Rady a Komise pro rok 2015 o provádění strategického rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020) – Nové priority evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (Úř. věst. C 417, 15.12.2015).

²⁸ http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/news/2015/documents/citizenship-education-declaration_en.pdf

²⁹ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/results-citizenship-consultation_en.pdf

³⁰ https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/images/6/68/215_EN_Citizenship_2017_N.pdf

³¹ Rozhodnutí Komise ze dne 27. července 2017, kterým se zřizuje expertní skupina Komise na vysoké úrovni pro radikalizaci (Úř. věst. C 252/3, 3.8.2017).

³² <https://www.oecd.org/pisa/pisa-2015-results-in-focus.pdf>

³³ http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/et-monitor_en

nezbytně důležité disponovat inkluzivními a spravedlivými systémy vzdělávání, které podporují soudržné společnosti, kladou základy pro aktivní občanství a zvyšují zaměstnatelnost.

- (12) Průzkumy Eurobarometr odhalují pozoruhodně nízkou úroveň vědomostí o Unii. Podle průzkumu veřejného mínění z roku 2014 uvádí 44 % dotázaných, že o práci Unie mnoho neví³⁴, a v průzkumu z roku 2011 poměrná většina respondentů uvedla, že nemá o Evropské unii dostatek informací³⁵. Stejná studie rovněž ukázala, že třetina lidí nezná přesný počet členských států Unie³⁶. Nejnovější průzkum Eurobarometr³⁷ taktéž upozorňuje na to, že 35 % respondentů považuje srovnatelné standardy vzdělávání za nejužitečnější faktor pro budoucnost Evropy.
- (13) V této souvislosti je nezbytné, aby členské státy zvýšily své úsilí v dalším plnění všech cílů pařížského prohlášení z roku 2015. Je obzvláště důležité pokračovat v prosazování společných hodnot coby prostředku k dosažení soudržnosti a inkluze, propagovat prostředí participativního učení na všech úrovních vzdělávání, zlepšovat odbornou přípravu pro učitele v oblasti občanství a rozmanitosti a zvyšovat mediální gramotnost a dovednosti kritického myšlení všech účastníků vzdělávání.
- (14) Pro dosažení soudržnějších společností je třeba zajistit skutečně rovný přístup ke kvalitnímu inkluzivnímu vzdělávání pro všechny účastníky vzdělávání, včetně těch, kteří jsou z rodin migrantů, pocházejí ze znevýhodněného socioekonomického prostředí nebo mají zvláštní potřeby. Členské státy by v tomto úsilí měly těžit z existujících nástrojů Unie, zejména z programu Erasmus+, evropských strukturálních a investičních fondů, programu Kreativní Evropa, Evropa pro občany, programu Práva, rovnost a občanství, Evropského sboru solidarity a programu Horizont 2020 a v neposlední řadě z pokynů a odborných poznatků Evropské agentury pro speciální a inkluzivní vzdělávání.
- (15) Program Erasmus+ ukazuje, že mobilita a přeshraniční kontakty jsou nejefektivnějším způsobem poznání evropské identity. Je důležité, aby všechny kategorie účastníků vzdělávání měly stejný prospěch z příležitostí nabízených tímto programem, zejména z možností, které nabízejí výměnné pobyty škol mezi členskými státy. Virtuální mobilita, především prostřednictvím sítě e-Twinning, je vynikající nástroj pro umožnění přímého kontaktu mezi žáky a v nadcházejících letech se bude používat ve větším rozsahu a ve spojení s fyzickou mobilitou.
- (16) Cílem zavedení evropského rozměru ve výuce by jako doplněk k místním, regionálním a národním identitám a tradicím měla být pomoc účastníkům vzdělávání poznávat evropskou identitu v celé její rozmanitosti a posilovat evropský pocit sounáležitosti. Zavedení evropského rozměru ve výuce je také důležité z hlediska lepšího porozumění Unii a jejím členským státům.

³⁴ Pravidelný průzkum Eurobarometr č. 81, jaro 2014, s. 117 (http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/eb/eb81/eb81_publ_en.pdf).

³⁵ Pravidelný průzkum Eurobarometr č. 75, jaro 2011, s. 48 (http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/eb/eb75/eb75_publ_en.pdf).

³⁶ Pravidelný průzkum Eurobarometr č. 75, jaro 2011, s. 50 (http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/eb/eb75/eb75_publ_en.pdf).

³⁷ Zvláštní průzkum Eurobarometr č. 467, podzim 2017, s. 6: „Většina lidí (52 %) se domnívá, že pro budoucnost Evropy by byly nejužitečnější srovnatelné životní úrovně, a více než jedna třetina dotázaných (35 %) zmiňuje srovnatelné standardy vzdělávání.“ (<http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/SP/ECIAL/surveyKy/2179>).

- (17) Doporučení plně dodržuje zásadu subsidiarity a proporcionality. Jeho obsah se nedotýká existujících vnitrostátních iniciativ v těchto oblastech, zejména ve vnitrostátní občanské výchově.

PŘIJALA TOTO DOPORUČENÍ:

Členské státy by měly:

Podpora společných hodnot

1. Zvyšovat sdílení společných hodnot uvedených v článku 2 Smlouvy o Evropské unii od útlého věku a na všech úrovních vzdělávání a posilovat sociální soudržnost a společný pocit sounáležitosti na místní, regionální a vnitrostátní úrovni a na úrovni EU.
2. Pokračovat v plnění závazků pařížského prohlášení, zejména prostřednictvím:
 - a) prosazování vzdělávání v oblasti občanství a etiky a také otevřeného klimatu tříd, aby se podpořily tolerantní a demokratické postoje;
 - b) prohloubení kritického myšlení a mediální gramotnosti, zejména při používání internetu a sociálních médií, aby se posílila informovanost o rizicích souvisejících s ne/spolehlivostí informačních zdrojů a pomohl používat zdravý úsudek;
 - c) rozvoje struktur, které podporují aktivní účast učitelů, rodičů, studentů a širšího společenství na správě škol; a
 - d) podpory příležitostí pro demokratickou účast mladých lidí a aktivní a odpovědnou angažovanost ve společenství.
3. Účinně využívat existující nástroje na podporu vzdělávání k občanství, především rámec kompetencí pro demokratickou kulturu vypracovaný Radou Evropy³⁸.

Zajišťování inkluzivního vzdělávání

4. Podporovat inkluzivní vzdělávání pro všechny účastníky vzdělávání, především:
 - a) začleněním všech žáků do kvalitního vzdělávání od útlého věku a v dalších letech;
 - b) poskytováním nezbytné podpory pro žáky a studenty v souladu s jejich potřebami, včetně těch, kteří pocházejí ze znevýhodněného socioekonomického prostředí, z rodin migrantů a těch, kteří mají zvláštní vzdělávací potřeby, a pro nejnadanější účastníky vzdělávání;
 - c) usnadněním přechodu mezi různými úrovněmi vzdělávání a umožněním poskytování náležitých pokynů v oblasti vzdělávání a kariérního poradenství.
5. Účinně využívat Evropskou agenturu pro speciální a inkluzivní vzdělávání³⁹ s cílem uplatňovat a monitorovat úspěšné inkluzivní přístupy ve svých systémech vzdělávání.

Podpora evropského rozměru ve výuce

6. Prosazovat evropský rozměr ve výuce podporou:
 - a) porozumění evropským souvislostem a společnému dědictví a povědomí o rozmanitosti členských států Unie;

³⁸ Kompetence pro demokratickou kulturu – žít spolu jako rovnocenní v kulturně rozmanitých demokratických společnostech, 2016, <https://www.coe.int/en/web/education/competences-for-democratic-culture>

³⁹ Jak je uvedeno v článku 10 nařízení (EU) č. 1288/2013, kterým se zřizuje program „Erasmus+“: program Unie pro vzdělávání, odbornou přípravu, mládež a sport.

- b) porozumění vzniku a fungování Unie;
- c) účasti studentů a učitelů v síti e-Twinning a přeshraniční mobilitě, zejména pro školy;
- d) projektů v terénu za účelem zvýšení informovanosti o Evropské unii ve vzdělávacích střediscích, především prostřednictvím přímé interakce s mladými lidmi.

Podpora učitelů a výuky

- 7. Umožnit, aby učitelé, ředitelé škol a akademičtí pracovníci prosazovali společné hodnoty a aby poskytovali inkluzivní vzdělávání, a to prostřednictvím:
 - a) opatření, aby učitelé, ředitelé škol a akademičtí pracovníci byli schopni předávat vědomosti o společných hodnotách, propagovat aktivní občanství, vzbuzovat pocit sounáležitosti a reagovat na různé potřeby účastníků vzdělávání; a
 - b) prosazování výměn a programů vzájemného učení a také poradenstvím a odborným vedením pro učitele a akademické pracovníky.

Prováděcí opatření

- 8. Přezkoumat a v případě potřeby změnit existující politiky a postupy v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a neformálního učení za účelem plnění těchto doporučení.
- 9. Identifikovat nedostatky a zvýšit zapojení veřejnosti, konzultace a sběr údajů s cílem zlepšit tvorbu politik založených na důkazech v oblasti sociálních a občanských rozměrů vzdělávání a odborné přípravy.
- 10. Nadále spolupracovat v rámci EU pro strategickou součinnost v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, mládeže, sportu a kultury prostřednictvím vzájemného učení a výměny osvědčených postupů za účelem prosazování společných hodnot.
- 11. Za účelem provádění těchto doporučení účinně využívat nástroje financování EU, zejména program Erasmus+, evropské strukturální a investiční fondy, program Kreativní Evropa, Evropa pro občany, program Práva, rovnost a občanství a program Horizont 2020.

VÍTÁ ZÁMĚR KOMISE:

12. Podpořit členské státy v provádění ustanovení tohoto doporučení dostupnými prostředky a finančními nástroji, zvláště prostřednictvím školní mobility a sítě e-Twinning.
13. Podpořit reformy vnitrostátních a regionálních politik a zlepšení postupů prostřednictvím strategického rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020) a každého navazujícího rámce.
14. Zpracovávat a pravidelně přezkoumávat praktické referenční nástroje a pokyny pro tvůrce politik a odborníky z praxe a podpořit výzkum a zapojení zúčastněných stran do doplňování chybějících poznatků.
15. Posoudit a vyhodnotit opatření přijatá v reakci na toto doporučení, zejména prostřednictvím strategického rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020), včetně monitoru vzdělávání a odborné přípravy.

V Bruselu dne

*Za Radu
předseda / předsedkyně*